ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420470513
AA43-1376-15/7

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015. gada 11. novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente V. Zommere,
tiesnesis M. Birzgalis un tiesnese R. Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2013. gada 19. augusta lēmuma Nr. DA-13-529-ap atcelšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 27. jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas būvvaldes (turpmāk – būvvalde) būvinspektors 2013. gada 20. martā sastādīja atzinumu Nr. BV-13-426-atz par būves pārbaudi (turpmāk – Atzinums), kurā konstatēja, ka pagrabstāva nedzīvojamā telpa Nr. /adrese//adrese/, (turpmāk– telpa Nr. 10) tiek ekspluatēta neatbilstoši apliecinājuma kartē uzrādītajai autostāvvietas funkcijai (telpu lietošanas veids 1242 – garāžas telpu grupa). Līdz ar to būvinspektors secināja, ka ir pārkāpts Būvniecības likuma *(šeit un turpmāk domāts 1995. gada Būvniecības likums, kurš bija spēkā līdz 2014. gada 30. septembrim)* 17. pants, un Atzinuma 4. punktā /pers. B/ *(*/pers.B/*)* (turpmāk – pieteicējs) uzlika pienākumu nekavējoties pārtraukt telpas ekspluatāciju atbilstoši noliktavas telpām.

Nepiekrītot Atzinumam, pieteicējs to apstrīdēja. Apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas rezultātā ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk– Departaments) 2013. gada 19. augusta lēmumu Nr. DA-13-529-ap (turpmāk – Lēmums) Atzinums atstāts negrozīts.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs 2013. gada 18. septembrī vērsās administratīvajā tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu turpmāk minēto iemeslu dēļ.

[2.1] Telpa Nr. 10 ir kopīpašums, pieteicējam no tās pieder 4/18 domājamās daļas (četras autostāvvietas) ar atsevišķām lietošanas tiesībām. Tas nozīmē, ka atbilstoši Civillikuma 927. pantam pieteicējam pieder pilnīgas varas tiesības pār viņa īpašumā esošajām nedzīvojamām telpām. Tādējādi saskaņā ar minēto tiesību normu, kā arī pamatojoties uz apliecinājuma karti, kas paredzēja jaunas durvju ailas izvietošanu un bīdāmu metāla durvju uzstādīšanu, pieteicējs atdalīja telpu Nr. 10, lai to izmantotu noliktavas vajadzībām. Arī iepriekšējam garāžas telpu kopīpašniekam pret ieceri aprīkot savas stāvvietas noliktavas vajadzībām nebija nekādu iebildumu.

[2.2] Pieteicēja ieskatā Departaments, pieņemot Lēmumu, nepareizi tulkojis tiesību normas. Pretēji Departamenta norādītajam, pieteicējam, izbūvējot durvju ailu un uzstādot bīdāmas metāla durvis, nebija nepieciešams izstrādāt projektu un saņemt būvatļauju, jo tika veikta vienkāršotā rekonstrukcija. Šajā gadījumā piemērojami Ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumu Nr. 112 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 3.2.[1] nodaļas noteikumi, kas paredz saņemt būvvaldes akceptētu apliecinājuma karti, un ir uzskatāmi par speciālo normu attiecībā pret Būvniecības likumu. Pieteicējs 2009. gada 7. maijā iesniedzis būvvaldē apliecinājuma karti, kas paredz durvju ailas un bīdāmo durvju būvniecību, nodalot telpu Nr. 10. Šādu darbību rezultātā telpu Nr. 10 faktiski vairs nav iespējams izmantot kā autostāvvietu. Līdz ar to pieteicēja ieskatā iestāde ir akceptējusi telpas Nr. 10 funkcijas maiņu. Pieteicējs arī uzskata, ka atsevišķi nodalītā telpa Nr. 10 netraucē pārējiem dzīvokļu īpašniekiem, tajā netiek uzglabātas bīstamas vielas. Telpa Nr. 10 faktiski funkcionē kā noliktava, līdz ar to pārkāpums ir formāls.

[2.3] Pieteicējs uzskata, ka Atzinumā trūkst piemēroto normu uzskaitījuma, jo Atzinums pamatots tikai ar Būvniecības likuma 17. pantu, kurā nav norādes uz būvinspektora tiesībām prasīt nekavējoties pārtraukt telpu ekspluatāciju. Šis pants arī nedod iestādei tiesības izdot vienu no Administratīvā procesa likuma 65. pantā norādītajiem administratīvo aktu veidiem,

līdz ar to ir pamats uzskatīt Atzinumu par spēkā neesošu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 74. panta pirmās daļas 3. punktam.

[2.4] Pieteicējs arī nepiekrīt Lēmumā norādītajam, ka būvinspektora tiesības aizliegt ekspluatēt telpas izriet no Būvniecības likuma, to tulkojot sistēmiski. Šādas būvinspektora tiesības neizriet ne no Būvniecības likuma 17. panta, ne no 30. panta. Pieteicēja ieskatā pretējs secinājums būtu pretrunā Administratīvā procesa likuma 7. pantā nostiprinātajam tiesiskuma principam.

[2.5] Iestāde nav ievērojusi arī tiesiskās paļāvības principu, jo pieteicēja ieskatā pretēji Lēmumā norādītajam pieteicēja tiesiskā paļāvība bija aizsargājama, tā kā pieteicējam bija nodoms mainīt telpas Nr. 10 funkciju, ko būvvalde akceptēja, izdodot apliecinājuma karti. Līdz ar to pieteicējam radās tiesiskā paļāvība, ka būvvaldes akcepts ir tiesisks un pamatots un nākotnē tas nebūs par pamatu trešo personu un pašas būvvaldes iebildumiem pret būvniecību.

[3] Departaments tiesai iesniegtajā paskaidrojumā, atsaucoties uz Lēmumā ietvertajiem motīviem, pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt.

[3.1] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 27. jūnija spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums. Spriedumā norādīti šādi motīvi.

[3.2] Lietā izšķirams jautājums par to, vai iestāde pamatoti uzlikusi pieteicējam pienākumu pārtraukt telpas Nr. 10 ekspluatāciju atbilstoši noliktavas telpām.

Lai izšķirtu minēto jautājumu, nepieciešams noskaidrot, kāds bija sākotnējais telpas Nr. 10 lietošanas veids, kāds ir faktiskais telpas Nr. 10 lietošanas veids, un vai tas ir mainīts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā gadījumā, ja faktiskais lietošanas veids neatbilst sākotnējam lietošanas veidam.

[3.3] Telpa Nr. 10 atbilstoši Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumam Nr. 12814 ir kopīpašums, kura 4/18 domājamās daļas pieder pieteicējam. Atbilstoši zemesgrāmatas nodalījuma II. daļas 1. iedaļas 2.2. apakšpunktam pieteicējam ir nostiprinātas lietošanas tiesības uz četrām autostāvvietām telpā Nr. 10 99 m^2 platībā ar apzīmējumu A1.

No lietā esošās telpu grupas (/numurs/) kadastrālās uzmērīšanas lietas *(lietas 30. – 33. lapa)* redzams, ka telpu grupai ar nosaukumu autostāvvieta ir noteikts telpu grupas izmantošanas veids 1242 – garāžas telpu grupa. Tas nozīmē, ka telpas Nr. 10 izmantošanas veids jeb funkcija ir garāža. Par šo apstākli lietā strīda nav. Tāpat nav strīda, ka telpas Nr. 10 faktiskais izmantošanas veids ir noliktava. To atzīst pieteicējs, un tas izriet no lietā esošajiem pierādījumiem, tostarp no Atzinuma *(lietas 53. lapa)* un no fotogrāfijām *(lietas 54. lapa)*. Arī tiesas sēdē nopratinātais liecinieks /pers. F/, SIA /Nosaukums B/ amatpersona, kas ir telpas Nr. 10 faktiskais lietotājs, tiesas sēdē apstiprināja, ka telpa Nr. 10 kopš 2009. gada tiek izmantota kā noliktava.

Tādējādi, tā kā telpu Nr. 10 sākotnēji paredzēts izmantot kā garāžu, bet tā kā telpa Nr. 10 faktiski tiek izmantota kā noliktava, ir pamatots iestādes secinājums, ka telpa Nr. 10 tiek izmantota neatbilstoši tās funkcijai.

Faktiski lietā nav strīda arī par šo apstākli. Tomēr ir strīds par to, vai un kādas darbības pieteicējam bija jāveic, lai mainītu telpas Nr. 10 funkciju, un vai pieteicējs šīs darbības ir izpildījis pienācīgā kārtā, lai tādējādi telpu Nr. 10 varētu izmantot par noliktavu.

Vērtējot šos aspektus, tiesa norādīja turpmāko.

[3.4] Būvniecības likuma 17. pants noteic, ka būvi, tās daļu vai telpu grupu izmanto tikai atbilstoši projektētajām funkcijām un vienīgi pēc tās pieņemšanas ekspluatācijā.

Atbilstoši minētajai tiesību normai ikviena būve un tās daļa, tātad arī telpa Nr. 10, var tikt izmantota tikai atbilstoši projektētajai funkcijai. Tas nozīmē, ka konkrētajā gadījumā telpa Nr. 10 var tikt izmantota kā garāžas telpa, jo tieši ar šādu funkciju telpa Nr. 10 tika projektēta un nodota ekspluatācijā, par ko nav strīda.

Vienlaikus normatīvajos aktos ir paredzēts, ka projektēto telpas funkciju ir iespējams arī mainīt. Funkcijas maiņa atbilstoši normatīvajiem aktiem ir atzīstama par rekonstrukciju. Tas *expressis verbis* noteikts Vispārīgo būvnoteikumu 21. punktā, kas definē rekonstrukcijas jēdzienu. Proti, saskaņā ar minēto tiesību normu rekonstrukcija ir būves vai tās daļas pārbūve, mainot būves vai tās daļas apjomu un mainot vai saglabājot funkciju, vai funkcijas maiņa, nemainot apjomu. Tātad ir pareizs iestādes secinājums, ka rekonstrukcija ir arī funkcijas maiņa, nemainot apjomu.

[3.5] Tāpat ir pareizs iestādes secinājums, ka rekonstrukcija nevar tikt veikta patvaļīgi, jo tās veikšanas kārtība ir stingri reglamentēta normatīvajos aktos.

Proti, saskaņā ar Būvniecības likuma 1. panta 12. punktu būvniecība ir visu veidu būvju projektēšana un būvdarbi. Būvdarbi atbilstoši šā panta 6. punktam ir būvniecības procesa sastāvdaļa, darbi, kas tiek veikti būvlaukumā vai būvē, arī nojaukšana. Savukārt tiesības veikt būvdarbus apliecina būvatļauja, kas ir Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā izsniegts dokuments. Arī Būvniecības likuma 13. panta pirmā daļa un Vispārīgo būvnoteikumu 112. punkts paredz pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas pienākumu saņemt būvatļauju Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā, jo patvaļīga būvniecība nav pieļaujama.

Tātad vispārīgais princips noteic, ka jebkādu būvdarbu uzsākšanai ir nepieciešama būvatļauja, kas ir būvniecības procesu atļaujošs administratīvais akts. Atsevišķi izņēmumi no šī pamatprincipa ir noteikti Vispārīgajos būvnoteikumos.

Lai persona saņemtu būvatļauju būvdarbu veikšanai, ir jāveic virkne procesuālu darbību: jāsaņem trešo personu piekrišana (Būvniecības likuma 3. panta pirmā daļa), jāiesniedz būvvaldē būvniecības iesniegums – uzskaites karte, jāsaņem plānošanas un arhitektūras uzdevums (Vispārīgo būvnoteikumu 32.–35. punkts) un jāveic būvprojektēšana (Vispārīgo būvnoteikumu 3.3.–3.6. apakšnodaļa un 4. nodaļa).

Būvprojektēšana attiecināma arī uz rekonstrukcijas darbu veikšanu, kas *expressis verbis* noteikts Vispārīgo būvnoteikumu 58. punktā. Proti, saskaņā ar šo tiesību normu būvprojektu izstrādā jaunbūvēm (no jauna būvējamām būvēm atbilstoši būvprojektam) un esošo būvju vai to daļu renovācijai, rekonstrukcijai, restaurācijai un nojaukšanai, kā arī inženierkomunikācijām, ceļiem un tiltiem, teritoriju labiekārtošanai (ceļu un laukumu, celiņu, ietvju, mazo arhitektūras formu un skulptūru, apgaismes iekārtu, vizuālās informācijas un labiekārtošanas elementu ierīkošanai atbilstoši būvprojektam), apzaļumošanai, rekultivācijai, meliorācijai, kā arī jebkuriem būvdarbiem būvēs un teritorijās, kas ir valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un to aizsardzības zonā esošas būves vai ainavas elementi.

Tātad, kā pareizi atzinusi iestāde, būvvaldes akceptēts būvprojekts ir nepieciešams arī rekonstrukcijas veikšanai. Tas nozīmē, ka rekonstrukcija var tikt veikta tikai tad, ja būvvalde ir akceptējusi būvprojektu un ir izsniegusi būvatļauju. Tas tiešā tekstā paredzēts jau pieminētajā Būvniecības likuma 13. panta pirmajā daļā, kā arī 16. panta pirmajā daļā, kas noteic, ka būvdarbus drīkst veikt tikai saskaņā ar pašvaldības akceptētu būvprojektu, izņemot gadījumus, kas paredzēti Vispārīgajos būvnoteikumos.

Līdz ar to, tā kā par rekonstrukciju atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu 21. punktam ir atzīstama arī funkcijas maiņa, tad norādītā būvniecības kārtība ir attiecināma arī uz funkcijas maiņu.

[3.6] Lietā nav strīda, ka pieteicēja rīcībā nav nedz būvvaldes akceptēta būvprojekta, nedz būvatļaujas rekonstrukcijas veikšanai (funkcijas maiņai) telpā Nr. 10. Līdz ar to ir pamatots iestādes apgalvojums, ka telpai Nr. 10 funkcijas maiņa ir veikta patvaļīgi, jo saskaņā ar Būvniecības likuma 1. panta 21. punktu, ja būvdarbi tiek veikti bez būvatļaujas vai neatbilst akceptētajam būvprojektam (izņemot Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos gadījumus), tas tiek atzīts par patvaļīgu būvniecību (Būvniecības likuma 1. panta 21. punkts).

[3.7] Pieteikumā pausts viedoklis, ka izskatāmajā gadījumā ir pamats piemērot Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos izņēmumus, kad rekonstrukcija ir veicama nevis uz būvvaldes akceptēta būvprojekta un izsniegtas būvatļaujas pamata, bet gan uz apliecinājuma kartes pamata (Vispārīgo būvnoteikumu 3.2. ^{1} nodaļa).

Tomēr, kā pareizi paskaidroja iestādes pārstāve tiesas sēdē, minētais jautājums nevar tikt risināts izskatāmās lietas ietvaros, jo šajā lietā ir vērtējams tikai tas, vai pieteicējs telpu Nr. 10 lieto atbilstoši tās izmantošanas mērķim jeb funkcijai, savukārt jautājums par to, kāda būvniecības dokumentācija ir nepieciešama telpas Nr. 10 funkcijas maiņai, ir risināms citā administratīvajā lietā, kurā pieteicējs ir lūdzis pašvaldību akceptēt telpas Nr. 10 funkcijas maiņu. Līdz ar to pieteicēja pārstāvja iebildumiem par to, ka iestāde nepamatoti nav ņēmusi vērā Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos izņēmuma gadījumus, izskatāmajā lietā nav nozīmes.

[3.8] Vienlaikus izskatāmajā lietā ir nozīme pieteicēja pārstāvja argumentam, ka pieteicējs bija vērsies iestādē ar apliecinājuma karti un iestāde to bija akceptējusi, tādējādi pieteicēja ieskatā akceptējot jeb saskaņojot telpas Nr. 10 funkcijas maiņu.

Tiesa šādam viedoklim nepiekrita, ko pamatoja ar turpmāko.

[3.8.1] Ir pareizs pieteicēja pārstāvja apgalvojums, ka pieteicējs jau 2009. gada 7. maijā bija vērsies būvvaldē ar apliecinājuma karti. Toties ir nepamatots apgalvojums, ka ar šo apliecinājuma karti pieteicējs ir mainījis, bet iestāde ir akceptējusi telpas Nr. 10 funkcijas maiņu.

Kā redzams no 2009. gada 7. maija apliecinājuma kartes *(lietas 16. – 17. lapa)*, pieteicējs ar to būvvaldē ir saskaņojis telpas Nr. 10 renovāciju jeb jaunas durvju ailas izveidošanu un bīdāmu metāla durvju uzstādīšanu, nodalot telpu Nr. 14. Tātad apliecinājuma karte tika iesniegta nevis telpas Nr. 10 funkcijas maiņai, bet gan telpas Nr. 10 pārbūvei. Tas izriet arī no telpas Nr. 10 renovācijas projekta, kurā iezīmētas plānotās izmaiņas *(lietas 18. – 19. lapa)*. Apstākli, ka ar 2009. gada 7. maija apliecinājuma karti pieteicējs nav vērsies iestādē, lai mainītu telpas Nr. 10 funkciju, apstiprina arī paša pieteicēja apliecinājuma kartē norādītais pašreizējais un paredzētais lietošanas veids, proti, apliecinājuma kartē pieteicējs ir norādījis, ka telpas Nr. 10 pašreizējais lietošanas veids (apliecinājuma kartes iesniegšanas brīdī) ir 1242– garāžas telpu grupa un paredzētais lietošanas veids arī norādīts 1242– garāžas telpu grupa.

Ievērojot minēto, tiesa piekrita iestādes pārstāves tiesas sēdē norādītajam, ka no apliecinājuma kartes neizriet pieteicēja prasījums un iestādes saskaņojums telpas Nr. 10 funkcijas maiņai, kā to uzskata pieteicējs.

[3.8.2] Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē pauda viedokli, ka iestādei, iepazīstoties ar 2009. gada 7. maija apliecinājuma kartei pievienoto renovācijas projektu, bija jāsaprot, ka pēc attiecīgajām izmaiņām (izveidojot jaunu durvju ailu un uzstādot bīdāmās durvis) telpu Nr. 10 vairs nebūs iespējams izmantot par garāžu, jo tajā mašīna vairs nevarēs iebraukt. Līdz ar to pieteicēja pārstāvis uzskata, ka apliecinājuma karte faktiski uzskatāma par telpas Nr. 10 funkcijas maiņas saskaņojumu ar būvvaldi. Tomēr tiesa šādam viedoklim nepiekrita ne vien iepriekš norādīto iemeslu dēļ, bet arī tāpēc, ka iestādei, kā to pareizi norādīja iestādes pārstāve, ir jālemj par to, ko persona ir lūgusi iestādei iesniegtajā dokumentā, nevis par to, ko šī persona vēl varētu palūgt. Tātad konkrētajā gadījumā iestādei bija jālemj par to, vai ir akceptējams pieteicēja iesniegtais renovācijas projekts, kurā pieteicējs paredzēja uzstādīt jaunas bīdāmās durvis un izveidot jaunu durvju ailu. Turklāt, kā pareizi paskaidroja iestādes pārstāve, tas vien, ka renovācijas projektā ir paredzēta jaunas durvju ailas izveidošana un durvju uzstādīšana, automātiski nenozīmē, ka telpa Nr. 10 vairs nevar tikt izmantota par garāžu, jo garāža ir izmantojama ne vien automašīnām, bet arī citiem transportlīdzekļiem. Līdz ar to arī šā iemesla dēļ pretēji pieteicēja pārstāvja norādītajam iestādei „nebija jāsaprot", ka pieteicējs ar 2009. gada 7. maija apliecinājuma karti faktiski vēlējās saskaņot telpas Nr. 10 funkcijas maiņu.

Turklāt, kā jau iepriekš konstatēts, pieteicējs 2009. gada 7. maija apliecinājuma kartē tiešā tekstā norādījis, ka arī turpmākais telpas Nr. 10 lietošanas veids ir 1242 – garāžas telpas. Savukārt pieteicēja norādītais apstāklis, ka apliecinājuma karti sastādīja arhitekts, kurš pieļāva neprecizitātes tā noformēšanā, nenorādot pareizo paredzēto telpas Nr. 10 lietošanas

veidu, neatbrīvo pieteicēju no pienākuma ievērot normatīvo aktu prasības un funkcijas maiņu veikt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šajā sakarā arī norādāms, ka runa nav tikai par atbilstošā lietošanas mērķa koda nenorādīšanu 2009. gada 7. maija apliecinājuma kartē, jo ir ņemama vērā apliecinājuma kartes paskaidrojuma sadaļa (12. punkts) un tai pievienotais projekts, kuros skaidri norādīts, ka pieteicēja mērķis ir jaunas durvju ailas izveidošana un jaunu durvju uzstādīšana.

Pie pretējā secinājuma tiesa nenonāca, izvērtējot arī liecinieka /pers. F/ liecību, kurš tiesas sēdē liecināja, ka telpa Nr. 10 tika iegādāta ar mērķi to izmantot noliktavas vajadzībām, un šādām vajadzībām tā tiek izmantota jau kopš 2009. gada. Tātad liecinieks tiesas sēdē apstiprināja, ka telpas Nr. 10 faktiskais lietošanas veids ir noliktava, tomēr liecinieka liecība neapstiprina, ka pieteicējs lietošanas mērķi ir mainījis normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jau ar 2009. gada 7. maija apliecinājuma karti. Tieši pretēji – liecinieks tiesas sēdē apstiprināja, ka tikai 2012. gadā kļuva zināms, ka apliecinājuma kartē bija nepieciešams norādīt arī plānoto lietošanas veidu *(lietas 97. lapa, 2. atvērums)*.

[3.9] Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesa piekrita iestādei, ka pieteicēja rīcībā Lēmuma pieņemšanas brīdī nebija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izstrādātas un pašvaldībā akceptētās būvniecības dokumentācijas telpas Nr. 10 funkcijas maiņai. Līdz ar to pieteicējam noteiktais pienākums nekavējoties pārtraukt telpas Nr. 10 ekspluatāciju par noliktavas telpām ir tiesisks un pamatots.

[3.10] Pieteicējs papildus minētajiem argumentiem ir norādījis arī to, ka pienākumu nekavējoties pārtraukt telpas Nr. 10 ekspluatāciju par noliktavas telpām pieteicējam ir noteicis būvinspektors, taču būvinspektoram normatīvajos aktos nav noteikta šāda kompetence.

Tiesa nepiekrita arī šādam pieteicēja viedoklim, jo būvinspektora kompetence un pilnvarojums ir noteikts Būvniecības likuma 30. pantā, kas ir iekļauts likuma VII nodaļā „Būvniecības kontrole". Tātad atbilstoši minētajām tiesību normām būvinspektoram ir tiesības arī sastādīt atzinumus par būvniecību regulējošo tiesību normu pārkāpumiem, to novēršanu un būvdarbu apturēšanu.

Ir pamatots pieteicēja viedoklis, ka minētās tiesību normas *expressis verbis* nenoteic būvinspektoram tiesības noteikt aizliegumu ekspluatēt būvi, tomēr tiesību normas nav tulkojamas tikai gramatiski, bet arī sistēmiski. Iztulkojot minētās tiesību normas sistēmiski ar pārējām Būvniecības likuma normām, tostarp ar 7. panta pirmās daļas 4. punkta normu, jāpiekrīt iestādes viedoklim, ka būvinspektoram, kas ir būvvaldes amatpersona, ir tiesības arī aizliegt būvju ekspluatāciju, jo saskaņā ar norādīto Būvniecības likuma 7. panta pirmās daļas 4. punktu vietējās pašvaldības (tātad arī būvinspektora kā būvvaldes amatpersonas) kompetencē ir kontrolēt, kā būvniecības dalībnieki ievēro šā likuma un citu būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, un nodrošināt būvniecības procesa tiesiskumu savā administratīvajā teritorijā. Arī likuma „Par pašvaldībām" 15. panta pirmās daļas 14. punktā ir noteikta pašvaldības funkcija nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu. Tas nozīmē, ka gadījumos, kad ir konstatējams būvniecības procesā radīts objekts, pašvaldībai, tostarp būvinspektoram, ir tiesības pieprasīt no būvniecības objekta īpašnieka būvniecības dokumentāciju un pārbaudīt būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, bet pārkāpumu gadījumā arī sastādīt atzinumus un pieņemt atbilstošus lēmumus. Turklāt, tā kā izskatāmajā gadījumā pieteicējs ir apstrīdējis Atzinumu, bet Departaments to ir atzinis par tiesisku un pamatotu un atstājis negrozītu, tad nav pamata uzskatīt, ka lēmumu aizliegt ekspluatēt telpu Nr. 10 par noliktavu konkrētajā gadījumā būtu pieņēmusi iestāde, kurai nav šādu tiesību. Šādos apstākļos tiesa nepiekrita pieteicējam, ka iestāde ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 7. pantā nostiprināto tiesiskuma principu un ka administratīvais akts būtu atzīstams par spēkā neesošu.

[3.11] Tiesa nepiekrita arī tam, ka iestāde izskatāmajā gadījumā būtu pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, kas nostiprināts Administratīvā procesa likuma 10. pantā. Kā atzīts tiesu praksē, tiesiskās paļāvības princips nav absolūts. Personas paļāvība uz iestādes izteikumu, rīcību vai apsolījumu ir privātpersonas subjektīvā attieksme, kuru veido pamatota cerība vai pārliecība par konkrētās darbības izpildi vai notikuma iestāšanos nākotnē. Tādēļ katrā atsevišķā gadījumā jāpārbauda šīs subjektīvās attieksmes esība vai neesība konkrēto lietas apstākļu ietvaros.

Lai noskaidrotu, vai tiesiskā paļāvība ir vai nav jāņem vērā, jāatbild uz trīs jautājumiem: vai bija kaut kas, uz ko varēja paļauties (skaidrs iestādes izteikums), vai attiecīgā persona tiešām uz to paļāvās, vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2005. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-93 13. punktu*).

Konkrētajā gadījumā pieteicējs līdz pat Atzinuma sastādīšanas brīdim (un arī Lēmuma pieņemšanas laikā) vispār nebija vērsies iestādē ar attiecīgu lūgumu– akceptēt telpas Nr. 10 funkcijas maiņu, līdz ar ko iestāde šajā sakarā nav paudusi skaidru gribu akceptēt telpas Nr. 10 funkcijas maiņu. Tādējādi ir pamatots iestādes viedoklis, ka pieteicējam izskatāmajā lietā nebija uz ko paļauties. Tas vien, ka pieteicējs 2009. gada 7. maijā bija vērsies iestādē ar apliecinājuma karti, ko iestāde ir akceptējusi, nenozīmē, ka iestāde ir akceptējusi (jeb devusi solījumu akceptēt) arī telpas Nr. 10 funkcijas maiņu, jo, kā jau vairākkārt norādīts, pieteicējs 2009. gada 7. maija apliecinājuma karti iestādei iesniedza citu darbību akceptēšanai. Iepriekš arī norādīts, ka no 2009. gada 7. maija apliecinājuma kartes nav konstatējams skaidrs pieteicēja nodoms veikt telpas Nr. 10 funkcijas maiņu, kā tas norādīts pieteikumā.

[3.12] Pieteicēja ieskatā izskatāmajā gadījumā ņemams vērā arī tas, ka pieteicēja pieļautais pārkāpums – telpas Nr. 10 ekspluatācija par noliktavu, nevis par garāžu – ir formāls, līdz ar ko nebūtu pamata aizliegt pieteicējam ekspluatēt telpu Nr. 10 par noliktavu. Tomēr tiesa šādam pieteicēja viedoklim piekrist nevarēja, jo, kā norāda pats pieteicējs, viņš šobrīd ir uzsācis attiecīgā procesa sakārtošanu, lūdzot telpas Nr. 10 kopīpašniekiem saskaņot šīs telpas funkcijas maiņu, taču kopīpašnieki šādu piekrišanu nav devuši. Tas redzams arī lietā esošajos dokumentos, kuros citi kopīpašnieki (SIA /Nosaukums F/ un /pers. H/) norādījuši, ka viņi nepiekrīt telpas Nr. 10 funkcijas maiņai, jo kosmētisko preču noliktavas darbība apdraud kopīpašnieku piekļūšanu to autostāvvietām, vienīgajam mājā esošajam liftam, ņemot vērā preču

transportēšanas darbības, kā arī rada ugunsdrošības draudus *(lietas 81., 83. lapa)*. Arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 2013. gada 16. septembra pārbaudes aktā norādīts, ka noliktavas telpa nav ugunsdroši atdalīta no citām telpām *(lietas 84. lapa)*. Pieteicējs šajā sakarā ir iesniedzis dokumentus, no kuriem pieteicēja ieskatā izriet, ka pieteicējs ir uzstādījis ugunsdrošas durvis, un tāpēc ugunsdrošības prasības šobrīd ir ievērotas. Taču šajā sakarā norādāms, ka minētie pieteicēja argumenti pēc būtības ir vērtējami tās administratīvās lietas ietvaros, kuru pieteicējs ir iniciējis par telpas Nr. 10 funkcijas maiņu. Tomēr visi minētie argumenti un dokumenti ir pieminami arī izskatāmajā lietā, jo tie norāda uz to, ka pieteicēja pieļautais pārkāpums pretēji pieteicēja viedoklim nav formāls. Šajā sakarā arī norādāms, ka arī administratīvais akts nav formāls un ir pieņemts, nepārkāpjot samērīguma principu, kā to uzskata pieteicējs, jo, pirmkārt, risināmajā situācijā iestāde ir pamatoti norādījusi uz nepieciešamību nodrošināt normatīvo aktu ievērošanu no pieteicēja puses, otrkārt, iestāde ir ņēmusi vērā arī pārējo kopīpašnieku intereses, treškārt, pieteicējam nav aizliegta telpas Nr. 10 izmantošana, jo pieteicējs ir tiesīgs turpināt šīs telpas izmantošanu atbilstoši tās funkcijai jeb kā garāžas telpu. Tādējādi ar iestādes uzlikto pienākumu tiesa pretēji pieteicēja viedoklim nekonstatēja pieteicēja tiesību, tostarp tiesību uz īpašumu, aizskārumu.

[3.13] Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto, tiesa Lēmumu uzskatīja par tiesisku un pamatotu, savukārt pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 27. jūnija spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā atkārto argumentus, kuri sniegti pirmās instances tiesā. Pieteicējs papildus norāda, ka pirmās instances tiesa normatīvos aktus tulkojusi pārāk plaši, vēl jo vairāk, Administratīvā procesa likuma 11. pantā noteikts, ka privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu vai faktisko rīcību veikt iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata. Pieteicējs vēlas norādīt, ka pirmās instances tiesa nav pievērsusi pietiekamu vērību tam apstāklim, ka pieteicēja pieļautais pārkāpums ir formāls un objektīvu subjektu interešu apdraudējumu vai tiesību aizskārumu nesatur. Pirmās instances tiesa lielāku ticamību piešķīrusi kopīpašnieku argumentiem, nepievēršot pietiekamu vērību tam apstāklim, ka visi kopīpašnieku argumenti nav pamatoti (piem., nav konstatēti gadījumi, kad pārējiem kopīpašniekiem tiktu liegta piekļuve pie citām autostāvvietām).

[5] Administratīvajā apgabaltiesā saņemtajā atbildētāja paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību norādīts, ka pieteicēja apelācijas sūdzība satur jau iepriekš pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā, pieteikumā un mutvārdu paskaidrojumos norādītos argumentus, tādēļ papildu paskaidrojuma sniegšana nav lietderīga. Ņemot vērā minēto, atbildētājs uzskata, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota, sprieduma motīvu daļā izdarītie secinājumi ir pareizi, tādēļ pieteicēja pieteikums ir nepamatots, un atbildētājs lūdz to noraidīt pilnībā.

[6] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajai daļai izskatīja lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Attiecībā uz pieteicēja pārstāvja lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā apgabaltiesa norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā. Tiesa, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā. Savukārt saskaņā ar minētā likuma 112.[1] panta otro daļu tiesa pēc sava ieskata var noteikt lietas, kura saskaņā ar likumu izskatāma rakstveida procesā, izskatīšanu mutvārdu procesā, ja uzskata, ka lietu lietderīgāk izskatīt tiesas sēdē.

Lietas izskatīšana tiesas sēdē ir lietderīga gadījumos, kuros no lietā esošajiem dokumentiem nevar gūt pilnīgu priekšstatu par izskatāmo jautājumu. Šādos apstākļos personu uzklausīšana tiesas sēdē var sekmēt pareizu izskatāmā jautājuma izlemšanu. Savukārt, ja lietas materiāli ir pietiekami izskatāmā jautājuma izlemšanai, tad mutvārdu process parasti nav lietderīgs (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 2. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA- 272/2007 10.2. punktu*).

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdos faktiski nav motivēts. Pirmajā instancē lieta izskatīta mutvārdu procesā, un pieteicēja pārstāvis ir sniedzis paskaidrojumus.

Apgabaltiesas ieskatā, izskatāmajā lietā esošie dokumenti ir pietiekami, lai lietu varētu izskatīt rakstveida procesā. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietas izskatīšana mutvārdu procesā nav lietderīga, un noraida attiecīgo pieteicēja lūgumu.

[9] Lietā ir strīds par to, vai iestāde pamatoti uzlikusi pieteicējam pienākumu pārtraukt telpas Nr. 10 ekspluatāciju par noliktavas telpām.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, atzīst, ka Administratīvās

rajona tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir izvērsta un pareiza, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un Administratīvā procesa likuma 251. panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[10] Apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzībā pārsvarā norādīti tie paši argumenti, kas pieteikumā un kurus jau izvērtējusi pirmās instances tiesa, līdz ar to apgabaltiesa tos atkārtoti nevērtē.

Tas vien, ka procesa dalībnieka un tiesas viedoklis par lietas izspriešanai nepieciešamajiem pierādījumiem atšķiras, nevar būt par pamatu secinājumam, ka tiesa nav pilnīgi, vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-305/2007 10. punktu, 2007. gada 24. maija sprieduma lietā Nr. SKA-219/1007 11. punktu*). Proti, tas, ka pieteicējs nepiekrīt tiesas dotajam pierādījumu vērtējumam, nenozīmē, ka tiesas spriedums nebūtu tiesisks un pamatots un ka tiesa būtu pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154. pantā noteikto.

[11] Papildus par apelācijas sūdzības argumentiem norādāms, ka apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējam, ka pirmās instances tiesa normatīvos aktus tulkojusi pārāk plaši. Tāpat apgabaltiesas ieskatā nav pārkāpts Administratīvā procesa likuma 11. pantā noteiktais, ka privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu vai faktisko rīcību veikt iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata.

Saskaņā ar Būvniecības likuma (*1995. gada Būvniecības likums, kurš bija spēkā administratīvajā procesā iestādē)* 7. panta pirmās daļas 4. punktu vietējās pašvaldības kompetencē ir kontrolēt, kā būvniecības dalībnieki ievēro šā likuma un citu būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, un nodrošināt būvniecības procesa tiesiskumu savā administratīvajā teritorijā.

Saskaņā ar minētā Būvniecības likuma 1. panta 10. punktu būvinspektors ir pašvaldības amatpersona, kurai piešķirtas būvniecības kontroles tiesības. Būvniecības kontrole pēc savas būtības ir būvniecības tiesiskuma pārbaude. Saskaņā ar Būvniecības likuma 17. pantu būvi, tās daļu vai telpu grupu izmanto tikai atbilstoši projektētajām funkcijām un vienīgi pēc tās pieņemšanas ekspluatācijā. Savukārt šā likuma 30. panta pirmā daļa cita starp noteica, ka būvinspektoram ir tiesības apskatīt un pārbaudīt būves, ieiet tajās, apsekot tās, pieprasīt paskaidrojumus un Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos dokumentus. Minētā panta otrā daļa noteica, ka par katru pārbaudi būvinspektors dod atzinumu un, ja nepieciešams, arī norādījumus par to, kā novēršami pārkāpumi.

Tādējādi būvinspektora kompetence izrietēja tieši no Būvniecības likuma 30. panta otrās daļas. Tātad būvinspektors ir pašvaldības amatpersona, kurai piešķirtas būvniecības kontroles tiesības, tai skaitā tiesības dot atzinumu un, ja nepieciešams, arī norādījumus par to, kā novēršami būvniecības kontrolē konstatētie pārkāpumi.

Līdz ar to nav pamatots pieteicēja uzskats, ka viņam nelabvēlīgais administratīvais akts izdots bez likumīga pamata.

Apstāklis, ka šajās telpās leģitīmi atrodas dažādas glabātuves (piemēram, vīna un kažoku), nedod tiesības pieteicējam garāžas telpu izmantot citādiem mērķiem, kamēr normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nav mainīta šīs telpas funkcija. Acīmredzot šo telpu izmantošana kažoku vai vīna glabāšanai ir saskaņota likumā noteiktā kārtībā.

[14] Apgabaltiesa arī nepiekrīt pieteicēja norādītajam, ka pieļautais pārkāpums ir formāls, un par pareiziem atzīst pirmās instances tiesas secinājumus šai ziņā. Tāpat pirmās instances tiesa ir vērtējusi pieteicējam uzliktā pienākuma samērīgumu un secinājusi, ka tas nav nesamērīgs. Apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem, tāpēc papildus šos pieteicēja argumentus neanalizē.

Šajā lietā nav izšķirošas nozīmes pārējo kopīpašnieku argumentiem. Tiesai šajā procesā nebija jāveic visu telpas Nr. 10 kopīpašnieku darbības analīze, kā to kļūdaini uzskata pieteicējs. Pieteicējs nepamatoti atsaucas uz Civillikuma 927. pantu, kas noteic, ka īpašums ir pilnīgas varas tiesība pār lietu. Īpašums ir ne tikai tiesība, bet arī pienākums, cita starp pieteicējam ir pienākums ievērot normatīvos aktus, kas noteic darbības ar īpašumu.

Administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana. Savukārt attiecības starp kopīpašniekiem ir civiltiesiskas, un strīdi starp kopīpašniekiem risināmi civiltiesiskā kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2013. gada 19. augusta lēmuma Nr. DA-13-529-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

V. Zommere

Tiesnese referente

M. Birzgalis

Tiesnesis

R. Paegle

Tiesnese